

7.9.2023

Dnro 5703-2023
(00 01 02)**Vastaus valtuutettu Johannes Yrttiahon ym. aloitteeseen vaativaa erityistä tukea tarvitsevien nuorten toisen asteen opiskelupaikkojen turvaamisesta**

Valtuutettu Johannes Yrttiaho ym. ovat tehneet 21.8.2023 aloitteen vaativaa erityistä tukea tarvitsevien nuorten toisen asteen opiskelupaikkojen turvaamisesta. Aloitteessa todetaan, että oppivelvollisuuslaki takaa jokaiselle perusopetuksen päättävälle nuorelle oikeuden toisen asteen koulutukseen ja että kunnan velvollisuus on osoittaa jokaiselle nuorelle opiskelupaikka. Vaikka laki on ollut voimassa jo kaksi vuotta, oikeus opiskelupaikkaan ei vielääkään toteudu kaikkien nuorten kohdalla. Aloitteessa esitetään, että Turun kaupunki ryhtyy välittömästi toimiin, joilla turvataan vaille opiskelupaikkaa jääneiden nuorten opiskelu toisen asteen opinnoissa. Lisäksi valmistellaan toimenpiteet, joilla vaille opiskelupaikkaa jääneiden nuorten kokema syrjintä kompensoidaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistus:

Jos oppivelvollinen ei vapaaehtoisesti hakeudu koulutukseen tai ei saa opiskelupaikkaa, hänelle osoitetaan opiskelupaikka tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA). Jos oppivelvollisella ei ole valmiuksia tutkintotavoitteisen koulutuksen suorittamiseen, opiskelupaikka osoitetaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA).

Opiskelupaikan osoittaminen on asuinkunnan tehtävä. Soveltuvan opiskelupaikan osoittamisessa on otettava huomioon alueen koulutustarjonta, oppivelvollisen kodin ja oppilaitoksen välinen etäisyys ja kulkuyhteydet, erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen tarve, opetuskieli sekä oppivelvollisen henkilökohtaiset toiveet.

Oppivelvollisuuslain mukaan opiskelupaikka on osoitettava kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta, jos oppivelvollinen ei ole tätä ennen aloittanut oppivelvollisuuteen kuuluvassa koulutuksessa. Lain mukaan opiskelupaikka voidaan osoittaa vasta kahden kuukauden jälkeen asuinkunnalle tehdystä ilmoituksesta, ei ennen tätä ajankohtaa. Vaativaan erityiseen tukeen oikeutetulle järjestettävässä koulutuksessa oppivelvolliselle voidaan kuitenkin oppivelvollisen taikka hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumuksella osoittaa opiskelupaikka jo ennen kahden kuukauden määräajan päättymistä.

Kahden kuukauden määräajan aikana asuinkunnan tulee selvittää oppivelvollisen tilanne, ohjata oppivelvollista hakeutumaan vapaaehtoisesti koulutukseen sekä toteuttaa opiskelupaikan osoittamiseen liittyvät kuulemismenettelyt. Päätös kuitenkin voidaan tehdä ennen kyseistä määräaikaa siten, että päätös opiskelupaikan osoittamisesta tulee voimaan määräajan päättyessä eli kahden kuukauden kuluttua asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta.

Oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollisen on aloitettava opinnot hänelle osoitetussa opiskelupaikassa viipymättä. Käytännössä koulutuksen järjestäjän tulee ottaa yhteyttä osoitettuun oppivelvolliseen ja sopia opintojen aloittamisen ajankohdasta. Koulutuksen järjestäjän tulee mahdollistaa opintojen aloittaminen mahdollisimman pian opiskelupaikan osoittamisen jälkeen.

7.9.2023

Dnro 5703-2023
(00 01 02)

Jokaiselle oppivelvolliselle tulee löytyä opiskelupaikka, joko vapaan hakeutumisosoikeuden tai viime sijassa opiskelupaikan osoittamisen kautta.

Vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen oppivelvollisten ja erityisesti TELMA-koulutuksen opiskelupaikkojen riittävydessä on ollut ongelmia kevään 2021 yhteishaussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on selvittänyt tilannetta yhteistyössä ammatillisten erityisoppilaitosten kanssa. Tilannetta seurataan ja ongelmiin puututaan tarvittaessa ohjeistuksen, lisäsuoritepäätöksellä myönnettävän lisärahoituksen tai lainmuutosten kautta.

Ammatillisten erityisoppilaitosten ja vaativan erityisen tuen rajatun järjestämistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien tulee varata yhteishaussa riittävä määrä aloituspaikkoja alueen vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen oppivelvollisten opiskelumahdollisuuksien varmistamiseksi.

<https://okm.fi/kysymyksia-ja-vastauksia-oppivelvollisuudesta>

SPESIA on ollut tietoinen hakijatilanteesta. Koulutuksenjärjestäjä ei ole lisännyt opiskelupaikkamäärää sille tasolle, mikä tarve on.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisen rahoitus:

Ammatillisen koulutuksen järjestämiseen myönnetään rahoitusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (957/2017) ja ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (682/2017) mukaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää ammatillisen koulutuksen järjestämiseen rahoitusta valtion talousarvion määrärahan ja kuntien rahoitusosuuden rajoissa. Rahoitus jaetaan pääosin laskennallisin perustein. Rahoitus myönnetään suoraan koulutuksen järjestäjille, jotka päättävät sen kohdentamisesta koulutuksen järjestämiseen.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle myönnetään laskennallisesti perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta kunkin rahoitusosuuden euromäärästä se osuus, joka vastaa koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellista osuutta kyseisen rahoitusosuuden kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista.

Koulutuksen järjestäjän osuus perusrahoituksessa perustuu ministeriön koulutuksen järjestäjälle asettamiin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritusrahoituksessa suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osien osaamispisteisiin sekä vaikuttavuusrahoituksessa opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. Laskennallisen rahoituksen lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat hakemuksesta saada strategiarahoitusta, jota ministeriö myöntää harkintaan perustuen.

Rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon keskeiset koulutuksen kustannuksiin vaikuttavat tekijät, kuten tutkintokohtaiset kustannuserot, eri tutkintotyyppit, koulutuksen toteuttamismuodot, erityinen tuki ja majoitus, työvoimakoulutus, oppimisvalmiuksia tukevat opinnot ja henkilöstökoulutus, painottamalla rahoituksen perusteena käytettäviä suoritemääriä erilaisilla kustannuserot huomioivilla kertoimilla.

7.9.2023

Dnro 5703-2023
(00 01 02)

Lisäksi rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksella sekä niiden laskennassa käytetyillä kertoimilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan toimintaa osaamistarpeita vastaavaksi sekä tehostamaan opintoprosesseja. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa käytetyillä kertoimilla painotetaan esimerkiksi vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden tutkintoja tai aikaisemmin työttömänä olleiden työllistymistä.

<https://okm.fi/amatillisen-koulutuksen-hallinto-ja-rahoitus>

Turun kaupungin oppivelvollisuuden kuntavalvonnan tilannekatsaus:

Opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti asuinkunnan ohjaukseen VALPAS-järjestelmän kautta oppivelvollisuuden tarkistuspäivänä perusopetuksen koulutuksen järjestäjä on siirtänyt ohjausvastuun asuinkunnalle 25.8.2023 ilman opiskelupaikkaa olevat oppivelvolliset. Oppivelvollisuuslain mukaan opiskelupaikka on osoitettava kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta, jos oppivelvollinen ei ole tätä ennen aloittanut oppivelvollisuuteen kuuluvassa koulutuksessa. Lain mukaan opiskelupaikka voidaan osoittaa vasta kahden kuukauden jälkeen asuinkunnalle tehdystä ilmoituksesta, ei ennen tätä ajankohtaa. Vaatimaan erityiseen tukeen oikeutetulle järjestettävässä koulutuksessa oppivelvolliselle voidaan kuitenkin oppivelvollisen taikka hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumuksella osoittaa opiskelupaikka jo ennen kahden kuukauden määräajan päättymistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättänyt, että vuonna 2023 oppivelvollisuuslain (1214/2020) 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivä on perjantai 25.8.2023.

Vaativan erityisen tuen oppivelvolliset, jotka ovat siirtyneet 25.8. Turun kaupungin ohjaukseen ovat nyt kuulemisvaiheessa. Kuulemisvaihe kestää 21 vuorokautta + tiedoksisaantiaika. Tämän jälkeen edetään opiskelupaikan osoitusprosessissa päätösvaiheeseen.

Ilman opiskelupaikkaa TELMA-koulutuksesta ovat tällä hetkellä turkulaisista yhdeksän oppivelvollista. Asuinkunnan toimesta opiskelupaikan osoitusprosessi etenee aikataulussa. Ohjattavat ovat olleet asuinkunnan ohjauksessa reilun viikon.

SPESIA on ollut tietoinen hakijatilanteesta. Koulutuksenjärjestäjä ei ole lisännyt paikkamäärää sille tasolle, mikä tarve on.

Timo Jalonen
kasvatus- ja opetusjohtaja